

VNS 3/2026 vp Valtioneuvoston selonteko julkisen talouden suunnitelmasta vuosille 2027—2030

Määrärahataso kehyskaudella

Pääministeri Orpon hallitusohjelmassa on osoitettu poliisille merkittäviä lisäresursseja. Vuoteen 2027 mennessä poliisin kehyksiin lisätään hallitusohjelman perusteella yhteensä 70 milj. euroa. Kehyskauden aikana poliisin operatiivisissa tehtävissä olevan henkilöstön määrä tulee nousemaan vähintään 500 henkilötyövuodella. Myös kertaluonteiset lisäykset esimerkiksi toissa syksyn budjettiriihen yhteydessä poliisitoimen toimintamenoihin ovat vaikuttaneet positiivisesti poliisin htv-määrän kehittymiseen.

Julkisen talouden yleiskuva on viime vuosien aikana edelleen heikentynyt. Hallitus on joutunut valtion heikentyneen taloustilanteen takia tekemään merkittäviä kehysleikkauksia tuottavuussäästöinä. Vuoden 2026 huhtikuun kehysriihessä on osoitettu poliisille lisäsäästöjä kehyskaudelle jo aiemmin tiedossa olleiden tuottavuussäästöjen lisäksi.

Säästövelvoitteiden toteuttaminen vaatii kriittistä tarkastelua ja priorisointeja myös poliisissa, varsinkin kun toimenpiteitä on edellytetty nopeassa aikataulussa (säästöt kohdentuneet jo vuosiin 2025-2026), eivätkä ne voi kohdistua hallitusohjelman lisäyksiin. Hallitus on luvannut huolehtia sisäisestä turvallisuudesta varmistamalla muun muassa sen, ettei poliisien määrää vähennetä. Poliisi toteuttaa sille osoitettavat tuottavuussäästöt. Vaikutukset operatiiviseen työhön minimoidaan.

Hallitusohjelman mukaisesti JTS-kauden rahoituksessa painotus kohdentuu poliisin resurssien lisäämisessä portaittain 8 000 poliisin operatiivisissa tehtävissä olevaan henkilöön (htv) vaalikauden lopussa. Nuorten rikollisuuden ehkäisyyn ja torjuntaan saatu rahoitus tulee nostamaan käytännössä edellä mainitun henkilöstömäärän yli hallitusohjelmataavoitteen. Samalla on vahvistettu myös poliisin valmiusyksikön (Karhu) suorituskyykyä.

Suomalaisen yhteiskunnan kokonaisturvallisuusmallin mukaisesti poliisi vastaa merkittävistä tehtäväkokonaisuuksista. Poliisin mahdollisuus turvata kansalaisia ja yhteiskuntajärjestystä nopeastikin muuttuvissa tilanteissa tulee säilyttää. Geopoliittinen toimintaympäristö on entisestään monimutkautunut. Kaakkois-Suomessa droonien aiheuttamat ilmatilaloukkaukset, Lähi-

Idän eskaloitunut kriisi ja Itämerellä jatkuneet datakaapelien vaurioitumiset (mm. Estlink) ovat hyviä esimerkkejä nopeistakin muutostilanteista. Hallitus on kehysriihessään linjannut varautumisesta droonien torjuntaan tulevassa lisätalousarviossa.

Momentti 26.10.01 Poliisitoimen toimintamenot

Momentin taso kehyspäätöksen 2027-2030 mukaisesti esitetään alla olevassa taulukossa.

Momentti 26.10.01 Poliisitoimen toimintamenot, 2026-2030, 1 000 €	2026	2027	2028	2029	2030
Edellinen kehyspäätös	1 020 702	1 027 707	1 034 403	1 034 938	1 034 938
Toimintameno säästöt (lisätoimet 2025, TAE 2026)		- 5 998	- 5 998	- 5 998	- 5 998
Palkkausten tarkistukset (TAE 2026)		42 906	52 671	52 671	52 671
Maastapoistamistoiminnan ja ulkomaalaisvalvonnan tehostaminen (siirto momentille 26.10.01)		800	800	800	800
Siirto momentilta 26.10.02 johtuen turvallisuus selvitysten maksuttomuuden poistumisesta j		800	800	800	800
Siirto momentilta 28.01.20 varautumisen ja valmiuden tason noston edellyttämien vuokrien kompensatioon		25	25	25	25
Momentti 26.10.01 taso 2026 (ennen huhtikuun 2026 riihipäätöksiä)	1 020 702	1 066 240	1 082 701	1 083 236	1 083 236
Investointien aikaistaminen, Kuopion poliisitalo				4 900	4 900
Tuottavuusvähennys (lisätoimet 2026, kevät 2026)		- 1 223	- 3 665	- 7 355	- 12 194
Valmiusyksikön suorituskyvyn nosto (määräaikaisen lisäyksen poisto)					- 3 066
Momentti 26.10.01 taso huhtikuun (2026 riihipäätöksen jälkeen)	1 020 702	1 065 017	1 079 036	1 080 781	1 072 876
Kehyspäätöksissä osoitettujen säästöjen osuus	- 15 038	- 17 321	- 19 763	- 23 453	- 28 292

Poliisille kohdennettiin vuoden 2026 talousarviossa lisäykset mm. virkaehtosopimusten mukaisiin palkkojen tarkistuksiin, maastapoistamistoiminnan ja ulkomaalaisvalvonnan tehostamiseen sekä kehys siirto johtuen turvallisuus selvitysten maksuttomuuden poistumisesta. Kehys päätös vuosille 2027-2030 sisältää näiden määrärahojen jatkon kehyskaudelle.

Poliisilta siirtyi vuodelta 2025 noin 44 milj. euron siirtyvä erä vuodelle 2026. Ajoneuvohankintoihin siirretään lisää noin 8 milj. euroa liikkumavarasta (kokonaisvaraus yli 20 milj. €). Lisäyksellä on mahdollista turvata poliisin keskeisen liikkumissuorituskyvyn säilyttäminen nykyisellä tasolla vuonna 2026. Muuten taso olisi jäänyt liian alhaiseksi, noin 13,2 milj. euroon.

Valvonta- ja hälytystoiminnan kertaluonteisia kriittisiä hankintoja lisätään 2,0 milj. euroa vuonna 2026. Asiat ovat olleet poliisin priorisoituina esityksinä myös JTS 2027-2030 -ehdotuksessa, mutta ne eivät ole sitä kautta

edenneet. Poliisin toimintaympäristön muutokset edellyttävät panostusta suorituskyykyjen kehittämiseen sekä uusien varusteiden testaamiseen ja hankintaan. Ilman lisämäärärahaa nykyisellä rahoitustasolla valvonta- ja hälytystoiminnan suorituskyykyä voidaan ylläpitää, mutta ei merkittävästi kehittää. Tuleville vuosille ei ole tällaista mahdollisuutta ole. Poikkeuksena tästä on poliisin valmiusyksikön kehittäminen, johon on osoitettu erillismääräraha vuosille 2026-2030. Tämä turvataan. Tällä keskitetyllä lisäpanostuksella on säästövaikutuksia poliisiyksiköiden tarpeisiin hankkia henkilökoh-
taisia varusteita.

Poliisiyksiköiden kertaluonteiset ja kriittiset toimitilatarpeet on kartoitettu ja listattu. Yksiköille kohdennetaan yhteensä 1,402 milj. euroa vuonna 2026. Tähän ei ole varausta jatkovuosille.

Poliisi sai vuoden 2026 huhtikuun kehysriihessä lisäyksenä Kuopion toimitilainvestoinnin aikaistamiseen 4,9 milj. euron lisäyksen vuosille 2029 ja 2030.

Samassa yhteydessä poliisin toimintamenomomentille kohdistettiin uusia tuottavuusvähennyksiä, joiden taso nousee asteittain kehyskaudella noin 12 milj. euroon. Tämä kehysvähennys tule entisestään haastamaan tuottavuusohjelmaa ja korostaa kustannusten hillinnän onnistumista. Vaikutuksia ja painotuksia joudutaan vielä analysoimaan.

Ennen mainittuja lisäsäästöjä poliisi on arvioinut, että määrärahatarpeen ja kehysrahoituksen välinen ero nousi kehyskauden lopussa noin 40 miljoonaa euroon. Nyt arvoitu summa nousee jo yli 50 miljoonan euron.

Momentti 26.10.20 Maastapoistamis- ja noutokuljetuksista aiheutuvat menot

Kehyskaudella 2027-2030 momentin taso on 3,868 milj. euroa. Vuoden 2025 poliisin käyttö oli 4,096 milj. euroa. Momentin määrärahaan kohdistuu paineita tulevina vuosina, sillä maastapoistamistoiminta on tehostunut, PAKTIn toimeenpano alkaa ja EU-rahoitteisten kehittämishankkeiden määrä kasvaa.

Henkilöstömenot

Poliisin tärkein voimavara on henkilöstö. Poliisitehtävissä toimivien määrä tulee kasvamaan kehyskaudella 8 000 poliisihenkilötyövuoteen. Poliisin operatiivisten voimavarojen henkilöstömäärä lisääntyy noin 500 henkilötyövuodella. Vuonna 2027 arvioidaan päästävän yli 8000 henkilötyövuoden.

Vuoden 2025 tasosta henkilöstömenot kasvavat noin 64 milj. euroa vuoteen 2030 mennessä. Henkilöstökulujen kasvu sisältää valtion VES-ratkaisun vaikutuksen. Kasvu johtuu myös operatiivisen henkilöstön määrän kasvusta sekä työssäoppimisjaksoilla olevien harjoittelijoiden ennustetusta määrän kasvusta.

Operatiivisiin poliisitehtäviin voi rekrytoitua sekä poliisitaustaisia tai siviilihenkilöitä. Rekrytointiin vaikuttaa kunkin tehtävän vaatimat edellytykset tehtävän hoitamiseksi. Vuonna 2025 operatiiviset henkilöstövoimavarat kasvavat 119 henkilötyövuotta verrattuna vuoden 2024 toteumaan. Lisäys painottui rikostorjuntaan.

Poliisin operatiivisen toiminnan kehittymistä seurataan valvonta- ja hälytystoimintaan (sis. vartiointi), liikenneturvallisuuteen ja rikostorjuntaan kohdettuvien henkilötyövuosien (sekä poliisimiehet että muu henkilöstö) lisäyksenä. Vuodelle 2026 poliisi on nostanut operatiivisten henkilöstövoimavarojen määrää 136 henkilötyövuodella. Vuodelle 2027 henkilötyövuosien lisäys on alustavasti runsas 100 henkilötyövuotta.

ICT-menot

Poliisin ydintoimintojen suorituskky perustuu teknologiseen infrastruktuuriin, joka mahdollistaa rikostorjunnan, valvonta- ja hälytystoiminnan, liikenneturvallisuuden, lupapalvelut sekä kansallisen ja kansainvälisen viranomaisyhteistyön.

Poliisin strateginen tavoite on ylläpitää ja kehittää viranomaisen suorituskkyä kaikissa toimintaympäristöissä. Tämän mahdollistamiseksi käytössä oleva teknologia, mukaan lukien tietojärjestelmät, sähköiset asiointipalvelut ja tekoälyratkaisut ovat olennainen osa poliisin toimintaa, viranomaisyhteistyötä ja kansalaispalvelujen tarjoamista. Teknologia tukee myös tietoturva- ja henkilötietojen suojaa mikä korostuu erityisesti kyberturvallisuuden uhkien ja kansainvälisen yhteistyön lisääntyessä. Poliisin epäonnistumisella tässä olisi väistämättömiä ja suoria vaikutuksia turvallisuusviranomaisten suorituskkyyn.

Poliisi tuottaa ja ylläpitää 24/7 turvallisuuskriittisiä tietojärjestelmiä ja tietojärjestelmäympäristöjä myös PTR-viranomaisille, Suojelupoliisille ja Puolustusvoimille. Yhteinen ympäristö syyttäjälaitoksen ja tuomioistuinten kanssa on pilotointivaiheessa. Merkittävä osa poliisin tietojärjestelmien kehittämis- ja ylläpitotyöstä perustuu lainsäädäntöön ja EU-velvoitteisiin.

Poliisi pyrkii tehostamaan päätöksentekoa, parantamaan ennakoivaa analyysia ja tukemaan moniviranomaistoimintaa kansallisesti ja kansainvälisesti. Poliisin hankkeilla, erityisesti ICT-kehitystä hyödyntäen, pyritään ylläpitämään ja kehittämään poliisin ydintoimintojen suorituskkyä kustannustehokkaasti ja hallitusti. Varmistaen että modernia teknologiaa hyödyntävät ratkaisut toimivat poliisin suorituskvyn mahdollistajana turvallisuuden ylläpidossa ja viranomaisyhteistyössä myös tulevana vuosina.

Teknologiaa joudutaan jatkuvasti modernisoimaan sekä kehittämään ja käyttöönottamaan uusia ratkaisuja. Modernisoinnin tarpeeseen on viime vuodet vastattu poliisin ICT-toiminnan modernisointiohjelmalla, jonka yksi

suurimmista toimenpiteistä on ollut pilvisiirtymän toteuttaminen. Moniviranomaisyhteistyössä kehitetty kenttäjohtojärjestelmä KEJO on nyt saavuttanut kyvykkyyden, jolla osa toimialoista on jo aloittanut sen täysimittaisen käytön ja poliisin on tarkoitus aloittaa täysimittainen käyttö tämän vuoden aikana.

Teknologisen suorituskyvyn investointien tekemättä jättäminen kohdistuu suoraan operatiiviseen toimintaan. Valvonta- ja hälytystoiminnassa vastajat pitenevät, kenttäjohtamisen tilannekuva heikkenee, partioiden käytävissä oleva tieto on puutteellista tai se saadaan viiveellä. Operatiivinen päätöksenteko heikkenee ja riskit kasvavat. Liikenneturvallisuuksessa nollavision (Vision Zero) saavuttaminen vaarantuu.

Rikostorjunnassa rikosten paljastaminen ja selvittäminen hidastuu, erityisesti verkoissa tapahtuvissa tai niitä hyödyntävissä ja rajat ylittävissä rikollisuudessa. Kansainvälinen turvallisuus ja reagoitukyky hybridi- ja kyberuhkiin heikkenee. Lupahallinnossa palvelut hidastuvat ja turvallisuusriskit kasvavat identiteetin ja lupien hallinnassa. Viranomaisyhteistyössä PTR-, SUPO- ja puolustusyhteistyön operatiivinen tehokkuus heikkenee.

Yleisesti voidaan todeta, että kriittisten järjestelmien 24/7 toimintavarmuus heikkenee sekä EU-velvoitteiden toimeenpano voi viivästyä ja integraatiot kansallisiin järjestelmiin heikkenevät.

Vaikutukset näkyisivät suoraan asukkaisten turvallisuudessa ja viranomaisluottamuksessa. Nykyinen rahoituskehys kohtelee poliisin teknologiaa ICT-menoina, vaikka kyse on operatiivisen toiminnan mahdollistavasta suorituskyvystä. Operatiivisen suorituskyvyn pitäminen nykyisellä tasolla vaatii jatkuvia korvausinvestointeja, joiden kasvu tuleville vuosille on merkittävä johdun maailmanpoliittisen tilanteen aiheuttamasta ICT-tuotteiden ja palveluiden hinnannoususta (arvio 25%-50%).

Toimitilat

Poliisin toimitilakulut tulevat kasvamaan kehyskaudella jyrkästi ilman uusia toimitilahankkeita. Suurimmat säännölliset perustoimitilakulut ovat vuokrat, sähkö ja siivous.

Poliisin nykyisten toimitilojen peruskustannukset (vuokra, sähkö, siivous) vuonna 2026 ovat noin 111,4 milj. euroa. Vuonna 2027 vastaava ennuste (TAE 2027) on noin 121,4 milj. euroa: Tampereen pääpoliisiasemahanke valmistuu 1/2027 ja nostaa vuokrakustannuksia 7 milj.€ / vuosi, sekä Tampereen Attilaan sijoittuva lupapalvelupiste nostaa vuokrakustannuksia 0,3 milj.€ / vuosi. Tämän lisäksi nousussa vaikuttaa 3% ennusteindeksikorotus vuokriin vuoteen 2026 nähden.

Jo käynnissä olevien rahoitettujen hankkeiden ja kustannusten yleisen nousun perusteella toimitilakustannusten arvioidaan vuonna 2030 olevan

noin 141 milj. euroa (sis. Rovaniemen ja Järvenpään hankkeet, jotka valmistuvat 2029) olettaen, että rakentamisen aikatauluissa pysytään.

Hankkeiden lisäksi poliisilla on tarve toteuttaa muutostöitä ja turvallisuusteknologisia parannuksia toimitiloissaan. Poliisin toimitiloissa on valtakunnallisesti monin paikoin keskenään samantyyppinen tilanne; käyttöikänsä päässä oleva ja muutenkin puutteellinen turvatekniikka on uusittava nykyisen tilajärjestelyn mukaiseksi, huomioiden toiminnalliset ja tietosuojaan liittyvät nykyaikaiset valvontavaatimukset. Peruskehityksen puitteissa poliisin toimitiloissa ei voida toteuttaa kaikkia tarpeellisia turvallisuusjärjestelmien päivityksiä eikä edistää hallitusohjelman tavoitteiden mukaisesti terveellisten ja turvallisten toimitilojen käyttöönottoa.

Poliisin tuottavuusohjelma

Poliisin rahoitustilanteeseen ja erityisesti muihin kuluihin kohdistuu edelleen säästötarpeita.

Varsinaisen tuottavuussäästövelvoitteen lisäksi (noin 28 milj. euroa vuositasolla vuonna 2030) poliisin pitkän aikavälin haasteena on pysyvien, muiden kuin henkilöstökustannusten, nousu. Nykytilassa ja nykyisillä toimintamalleilla toimittaessa ero tarvittavan määrärahan ja kehysrahoituksen välillä nousee kehyskauden lopussa arvoilta 40-50 milj. euroon. Tähän kokonaishaasteeseen poliisi hakee ratkaisuja pitkäjänteisellä poliisin tuottavuutta parantavilla toimenpiteillä, jotka on käynnistetty osana tuottavuusohjelmaa. Toimenpiteiden ei arvioida heikentävän poliisin operatiivista suorituskyykyä. Kustannusten nousu johtuu mm. nykyisen toimitilaverkoston vuokrakustannusten noususta, teknologisen kehityksen vaatimuksista sekä lisääntyvän henkilöstömäärän tarvitsemista suorituskyvyistä.

Poliisi on tuottavuusohjelmassaan sitoutunut hakemaan talouden pysyviä pitkän aikavälin säästöjä ja tasapainottamaan budjettia siten, että pitkän aikavälin tuottavuustavoitteet voidaan saavuttaa. Poliisi pyrkii vastaamaan sille asetettuihin tuottavuustavoitteisiin erityisesti painopisteenä hallinto- ja tukitoimien prosessien kehittäminen, Palkeiden palvelujen hyödyntäminen, sähköisen asioinnin lisääminen, hankintojen keskittäminen, tekoälykyvykkyiden ja digitalisaation lisääminen. Lisäksi tarkastellaan ja kehitetään Poliisihallituksen tehtäviä sekä osaamisen johtamiseen liittyviä prosesseja. Kustannusjohtaminen on tuotu tiiviimmäksi osaksi strategian toimeenpanoa ja kustannusten hillintää toteutetaan suunnitelmallisesti. Tärkeää kuitenkin on, ettei säästöjä poliisihallintoon kohdisteta enää merkittävästi, jotta operatiivinen toiminta pystytään säilyttämään hyvällä tasolla.

Poliisi pyrkii lisäämään toimintansa tuottavuutta kehittämällä leikkaamisen sijaan ja varmistamaan näin, ettei toiminnan tuloksellisuus ja vaikuttavuus heikkene, vaikka siihen kohdistuu säästövelvoitteita. Tämän lisäksi merkit-

tävässä roolissa on kustannusten hillintä ICT-hankkeissa sekä toimintalähtöisen toimipisteverkoston tarkastelun kautta toteutettavissa muutoksissa rahoitusvajeen minimoimiseksi. Vaikka säästöjä pystytään eri toimenpiteillä saavuttamaan, useat samanaikaiset kustannuksia kasvattavat kriisit syövät tehtyjen säästöjen vaikutuksia. Tällaisia on globaalit kriisit kuten Iranin sota sekä Ukrainan sota, ja samalla kasvavat polttoainekustannukset sekä tietotekniikan komponenttien kustannusnousut. Nämä ovat esimerkkejä kustannusnouduista, joihin poliisi ei voi vaikuttaa mutta ne nostavat poliisitoiminnan kustannuksia.

Kehyspäättöksen toiminnalliset vaikutukset

Rikostorjunnan vahvistaminen

Hallitusohjelman rikostorjuntaa koskevien kirjausten tavoitteena on vahvistaa rikostorjuntaa ja tehostaa esitutkintaprosessia keventämällä poliisin esitutkintavelvoitetta esimerkiksi laajojen, lukuisia asianosaisia sisältävien, rikoskokonaisuuksien kohdalla sekä laajentamalla tutkinnan rajoittamisedellytysten käyttöalaa ja helpottamalla niiden käyttöä.

Esitutkintaprosessin kehittämisessä ja mahdollisissa lainsäädäntömuutoksissa sekä poliisin ja muiden rikosprosessiviranomaisten resurssitarpeita arvioitaessa on otettava huomioon rikostutkinnan toimintaympäristön voimakas muutos viime vuosina (mm. ilmoitettujen rikosten määrän kasvu, tietoverkot, digitalisaatio, rikosten kansainvälisyys), joka on vaikuttanut rikosten tutkinta-ajan merkittävään kasvuun ja myös selvittämistason osittaiseen heikkenemiseen. Poliisille on tärkeää huolehtia kansalaisten oikeusturvasta ja rikosvastuun toteutumisesta.

Laajamittainen maahantulo

Poliisin tulee varautua myös laajamittaiseen maahantuloon EU:n ulkorajan (itäraja) yli. Rajaturvallisuuden ylläpitäminen ja laittoman maahantulon estäminen ulkorajoilla on ensisijaisesti Rajavartiolaitoksen tehtävä. Poliisille kuuluvia tehtäviä mahdollisesti muodostuvassa laajamittaisen laittoman maahantulon tilanteessa on turvapaikkahakemusten vastaanotto ja TP-hakijoiden rekisteröinti yhdessä Rajavartiolaitoksen kanssa, joko keskitetyissä rekisteröintipisteissä tai valtioneuvoston päätöksen perusteella perustetussa järjestelykeskuksessa.

Lisäksi poliisi vastaa YJT:n ylläpitämisestä (koko maassa) sekä antaa Rajavartiostolle tarvittavaa virka-apua (erityisesti JOUHA).

Hallitsematon laajamittainen laiton maahantulo aiheuttaisi vakavaa vaaraa yleiselle järjestykselle ja turvallisuudelle sekä kansalliselle turvallisuudelle ja sen myötä merkittävää painetta rikostorjunnalle.

Poliisin resurssia kuluksi laajamittaisessa tilanteessa huomattavasti tilanteen hoitamiseksi, kuten vuonna 2023 itärajalla. Poliisi kykenee sääntelemään valmiuttaan, mutta on selvää, että tilanteen jatkuessa pitkään ja laajana, se vaikuttaa poliisin päivittäistoimintaan ja sitä kautta palvelutason tilapäiseen supistumiseen erityisesti valvonnan ja hälytystoiminnan sekä rikostorjunnan tehtäväalueilla.

Liikenneturvallisuus

Liikennekuolemien määrä on kehittynyt positiiviseen suuntaan vuodesta 2022 lähtien, jolloin alitettiin 200 kuolleen raja liikenteessä. Sisäinen turvallisuus muodostuu siitä, että rikollisuudesta, häiriöistä ja onnettomuuksista on mahdollisimman vähän haittaa ihmisille. Tärkeää on myös se, että kyseiset ilmiöt eivät aiheuta sellaista pelkoa tai turvattomuutta, joka estää meitä nauttimasta vapauksistamme, kuten liikkumisenvapaudesta, sananvapaudesta tai uskon- ja omantunnonvapaudesta. Liikenneturvallisuus kytkeytyy oleellisesti onnettomuuksiin ja vapauten liikkua, ilman pelkoa ja turvattomuutta. Siksi on tärkeää poliisin operatiivisena toimintona sekä suorituskykynä vahvistaa ja pitää poliisin liikenneturvallisuustyö uskottavana. Liikennevalvonnalla on positiivinen vaikutus liikenneturvallisuuteen tutkimustenkin mukaan.

Liikenneturvallisuuden ja poliisin liikennevalvontatulosten positiivisesta kehityksestä huolimatta kansainvälinen ESRA3-tutkimus osoitti, että keskiarvoon verrattuna suomalaiset kuljettajat ajavat enemmän ylinopeutta, väsyneinä ja kännykkä kädessä. Keskiarvoa harvemmin autoa ajetaan humaltuneena. Ylinopeus ja päihteet sekä niiden yhdistelmä ovat keskeiset riskitekijät kuolemaan johtavissa onnettomuuksissa. Poliisin suorittamalla liikennevalvonnalla on keskeinen vaikutus mainittujen riskitekijöiden ennalta estämisessä.

Lupahallinto

Passien ja henkilökorttien enimmäisvoimassaoloajan pidentäminen kymmenestä viidestä vuoteen romahduttaa asiamäärät viiden vuoden päästä siitä, kun muutos on astunut voimaan. Tällä tulee olemaan vaikutuksia poliisin talouteen, toimitiloihin, henkilöstöön ja palveluiden järjestämiseen. Poliisin palvelukyky heikkenee.

Turvallisuustilanne

Poliisin toiminta perustuu toimintaympäristön seurantaan, analyysiin ja tietoperusteiseen johtamiseen. Poliisilla on selkeä käsitys toimintaympäristömuutoksista ja ajantasainen tilannekuva näihin reagoimiseksi. Yleisesti ottaen Suomen sisäisen turvallisuuden tilanne on edelleen vakaa ja ihmisten turvallisuuden tunne sekä luottamus poliisin korkealla tasolla.

Kasvavasti jännitteinen ja haastavasti ennustettava geopoliittinen olosuhde, sisäisen ja ulkoisen turvallisuuden perinteisten raja-aitojen katoaminen, sekä rikollisuuden jatkuva muutos – yhdistettynä valtiontalouden tilaan – asettaa kuitenkin voimakkaita haasteita poliisin tehtäväkentälle.

Poliisi on turvallisuuden yleisviranomaisena monesti ensisijainen toimivaltainen viranomainen vasteen antamiseen myös valtiollisten hybridiuhkien osalta, silloin kun uhat eivät ole selvästi sotilaallisia ja niitä käsitellään rikoksina tai järjestyshäiriöinä. Kun poliisin vastuu toimivaltaisena viranomaisena ulkoisista uhista kasvaa, on huomattavaa, että poliisin operatiivisten tilanteiden päätöksillä voi olla ulko- ja turvallisuuspoliittista vaikutusta.

Tällä hetkellä hybridiuhkien potentiaali on koholla ja poliisi seuraa tehostetusti yhdessä kumppaniensa kanssa tilannetta. Uudessa olosuhteessa poliisin uskottava kyvykkyys antaa vastetta on koko kansakunnan etu. Poliisin kyvykkyys muodostuu paitsi operatiivisesta vasteesta kentällä (poliisin erikoisjoukko- ja kenttätoiminta), mutta myös ja erityisesti poliisin tiedustelusta, tiedonhankinnasta, tilannekuvasta ja tutkintakyvystä yhä monimuotoisempien uhkien osalta.

Mitä tarkempi tilannekuva todennäköisistä uhkista ja niiden vaikutuksista poliisilla on, sitä parempi mahdollisuus on varautua, ennaltaehkäistä ja minimoida uhkia. Erikseen korostetaan olevan todennäköistä, että myös Suomessa mahdollisia sabotaasi- tai muita vaikuttamistekoja voitaisiin operoida rikollisten toimijoiden välillisinä tekoina taloudellista hyötyä vastaan. Tästä syystä erityisesti järjestäytynyt rikollisuus tulee huomioida osana hybridi vaikuttamisen potentiaalista tekijäpiiriä.

Poliisihallitus huomauttaa myös, että Ukrainan sodan mahdollisella päättymisellä tulee olemaan merkittäviä vaikutuksia Euroopan sisäiseen turvallisuuteen, esimerkiksi vakavan ja järjestäytyneen rajat ylittävän rikollisuuden toimintatapoihin, toiminta-alueisiin sekä resursseihin koko Euroopan laajuisesti.

Samalla on keskeistä muistaa, että uusien geopoliittisesti värittyneiden uhkien kasvavasta merkityksestä huolimatta, poliisin tehtäväkentän perinteiset uhat ovat yhä olemassa, mutta ne kehittyvät erityisesti teknologian ja globalisaation vaikutuksia mukaillen. Keskeisiä muutosajureita ovat väestöpohjan muutokset, kaupungistuminen, sosiaalisen median ja tekoälyn vaikutukset, arvojen polarisoituminen, syrjäytymis- ja jengiytymiskehitys, mielenterveysongelmat ja haastava taloustilanne, jotka luovat kasvupohjaa myös rikollisuuden ilmiöille, sekä katujen ja verkkomaailman turvallisuushille.

Rikollisuudessa merkittävimpiä haasteita ovat tietoverkkoavusteinen kyber- ja taloudellista hyötyä tavoitteleva rikollisuus, kansainvälisessä rajapinnassa toimiva muuttuva järjestäytynyt ja muu verkostomainen rikollisuus

(ml. rikosten teko ostopalveluina / Crime as a Service), huumausainerikollisuus yhdistettynä liberalisoituneisiin asenteisiin ja korruptiopotentiaaliin, nuorisorikollisuus sekä väkivaltarikollisuus (ml. lähisuhdeväkivalta). Erityisen huolestuttavaa on alaikäisten ja jopa alle 15-vuotiaiden väkivaltarikosten lisääntyminen.

Rikollisuuden ilmiöiden lisäksi poliisin tehtävillä näkyy voimakkaasti mielen-terveysongelmat, jotka lisääntyvän tehtävämäärän ohella heijastuvat uhkina kaduilla ja kansalaisten arjessa ja vaativat poikkihallinnollista yhteiskunnallista huomiota. Näköalattomuus, mielen-terveysongelmat, globaalit kriisit ja syrjäytymiskehitys ruokkivat myös terrorismia, ääri-iliikkeitä tai yksittäisiä radikalisoituneita, joiden muodostama uhka vaatii poliisilta jatkuvaa huomiota.

Turvallisuusympäristön vaikutukset

Poliisi on johtava sisäisen turvallisuuden viranomainen ja ihmisten arjen turvaaja. Poliisin on oltava läsnä ihmisten arjessa ja pystyttävä tarjoamaan palveluja kaikilla poliisitoiminnan osa-alueilla asuinpaikasta riippumatta. Toimintaympäristön muutokset vaikuttavat merkittävästi poliisin toimintaan ja edellyttävät varautumista, suunnittelua sekä jatkuvaa suorituskyvyn ja yhteistyön kehittämistä muiden turvallisuusviranomaisten ja keskeisten toimijoiden kanssa. Poliisin on huolehdittava valmiudestaan ja varautumisestaan kaikkina aikoina ja kaikissa oloissa.

Poliisi on yksi keskeisistä kokonaisturvallisuuden tuottajista ja sisäisen turvallisuuden johtavana viranomaisena poliisin merkitys Suomen varautumiselle ja valmiudelle on kriittisen tärkeä. Sisäisen turvallisuuden varmistamisen lähtökohtana on korjaavien toimenpiteiden sijaan vahvasti uhkien torjuminen ja vaikutusten ennalta estäminen, johon tulisi panostaa ja varautua ajoissa. Poliisin suorituskyvyn kehittäminen parantaa samanaikaisesti vastetta niin sisäisen ja ulkoisen turvallisuuden rajanpintaan sijoittuvissa hybridiuhkissa kuin toimintaympäristön muutoksissa poliisin perinteisellä tehtäväkentällä.

Turvallisuusympäristön uhkien limittyessä koordinoitulla ja erityisesti ns. kovan turvallisuussektorin tarpeet kokonaisuutena huomioivalla kehittämiselle toivotaan olevan korostettu merkitys myös puolustuksen kehittämissuunnitelmissa. Tältä osin viitataan mm. operatiivisiin laitteisiin ja menetelmiin, tekoälykehitykseen, sekä viesti- ja tietojärjestelmäratkaisuihin. Ylipäänsä kaikessa kovan turvallisuuden suorituskäytännön kehittämisessä – on kyse sitten teknologiasta, materiaalista, henkilöstön osaamisesta tai lainsäädännöstä – tulisi huomioida koko relevantti turvallisuussektori nykyistä kokonaisvaltaisemmin osana kehittämis- ja rahoitusratkaisuja.

Ilkka Koskimäki, Poliisiylijohtaja

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu asianhallintajärjestelmässä. Poliisi 05.05.2026 klo 11:33. Allekirjoituksen oikeellisuuden voi todentaa kirjaamosta.

Liitteet

-

Jakelu

Eduskunnan hallintovaliokunta (HaV@eduskunta.fi)

Tiedoksi

-

Poliisihallitus

Vuorimiehentie 3, PL 1000, 02151 Espoo

kirjaamo.poliisihallitus@poliisi.fi

Puhelin +358 295 480 181, Faksi +358 295 411 780, poliisi.fi